

Izdaje vank četrtlet in velja a poštino vred ali v Mariboru a pošiljanje na dom za celo leto 40 K, pol leta 20 K, za četrt leta 10 K. Liven Jugoslavija 50 K. naročnina se pošlje na upravljalstvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru, Koroška cesta št. 5. List se dopošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje naprej. Telefon štev. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udje „Kotol“ takovnega družbe dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vrčejo. Upravljalstvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Cenit inseratam po dogovoru. Za vsake kritične oglašne primeren popust. Nezapre reklamacije so pošiljane proste. Telefon št. 220.

11. številka

Maribor, dne 17. marca 1921.

55. letnik.

Občinske volitve v Sloveniji.

(Navodilo zaupnikom in pristašem S. Kmetijske zveze.)

Iz poročil ljubljanskih listov je pozveto, da se bodo občinske volitve v Sloveniji vršile zadnje dni meseca aprila t. l. Našim zaupnikom in pristašem dajemo glede priprav sledenja navodila:

Kaj je treba najprvo storiti?

Zberite se takoj zaupniki in vodilni pristaši k posvetovanju. Ako kaže, govorniki na ta posvet tudi volilce. Posvetujte se, katere može, oziroma mladence, hoste postavili na kandidatno listo. Svetujemo vam, da izberete kot kandidate take volilce, ki imajo ugled ter uživajo spoštovanje med občani in tudi imajo zmožnosti za vodstvo in za sodelovanje pri občinski upravi. Razdelite kandidate tako, da bodo zastopane vse vasi ali posamezni deli občine. Zberite med kandidate tudi zastopnike vseh stanov, tudi delavce in rničarje ter obrtnike.

Koliko kandidatov je treba?

V občinah, ki so imele manj kakor 500 prebivalcev, je treba 10 odbornikov in 10 namestnikov; v občinah z manj kakor 2000 prebivalci: 20 odbornikov in 10 namestnikov, z manj kakor 5000 prebivalci 24 odbornikov in 24 namestnikov, z manj kakor 10.000 prebivalci 32 odbornikov in 32 namestnikov, z manj kakor 20.000 prebivalci 36 odbornikov in 36 namestnikov, z manj kot 40.000 prebivalci 40 odbornikov in 40 namestnikov, s 40.000 ali več prebivalci 48 odbornikov in 48 namestnikov.

Kdo sme kandidirati?

Kandidirati sme samo oni volilci, ki je vpisan v volilni imenik za volitve v ustavotvorno skupščino z dne 28. novembra 1920, in ki je na dan razpisa občinskih volitev (razpis bo vladna objavila prihodnje dni) star 24 let. Kdor je bil po pomoti ali na kak drug način izpuščen iz volilnega imenika, ali pa če se ni dosegel starosti 24 let, ne more kandidirati.

Kako se razvrstijo kandidati?

Kandidate, ki hoče, da bodo govorili izvoljeni, denite na kandidatno listo na prva mesta. Kajti v občinah, kjer bo nastopilo več strank, ne bodo

izvoljeni vsi kandidati, ampak samole gofovo število, kolikor bo pač stranka dobila glasov. Vpišite pa posebej odbornike-kandidate in posebej namestnike. Pred ime kandidata morate zapisati tekočo številko, torej v občinah, ki bo volila 10 odbornikov, številke od 1 do 10. Pri namestnikih se ravno tako vpišejo številke od 1 do 10. Vsakega kandidata morate osebno vprašati, ali sprejme izvolitev ali ne. Brez njegovega dovoljenja ne smete nikogar napisati na kandidatno listo.

Kakšne morajo biti pravilne kandidatne liste?

Za predpripravo lahko sestavite te kandidatne liste na navadno polo papirja, ki vam naj služi samo kot podlaga za ono listo, ki jo boste dali oblasti. Veljavne kandidatne liste so tiste, ki so pisane na uradni tiskovini, ki se dobi pri občinskem uradu in na okrajnem glavarstvu. Ime, stan in bivališče kandidata mora biti pisano čitljivo. Vpišite torej na kandidatno listo kandidate n. pr. tako-le: 1. Ivan Ferlinc, posestnik, Bučni gradec h. št. 35. 2. Franc Muha, delavec v Nizkem vrhu št. 72. Liste morajo obsegati toliko imen, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov. Na čelu liste se zapiše ime občine, in pa jasna in določna oznaka skupine volilcev ali stranke, ki predlaga listo, tako, da se lahko loči od vseh druge kandidatne liste. Tam, kjer bodo torej nastopili naši pristaši z lastno kandidatno listo, bodo napisali na čelu liste: Občina: ... Občinska volitev dne ... Kandidatna lista Slovenskega gospodarja. Nato pa sledijo po vrsti v prvem oddelku imena, stan in bivališče kandidatov-odbornikov, kakor smo prej omenili, in v drugem oddelku pa imena, stan in bivališče kandidatov-namestnikov. Pred imena se morajo na vsak način zapisati tekoče številke.

Kaj je še treba napisati na kandidatno listo?

Takoj pod imeni kandidatov se napiše ime enega predstavnika (zaupnika) in enega namestnika te liste za volilni odbor (komisijo). Če je v občini več volišč, se napiše za vsako volišče ime po enega predstavnika in enega namestnika. Brez privolitve ne sme nihče biti imenovan za predstavnika. Torej vsakega prej vprašajte. Pod vse to se morajo lastnoročno in čitljivo podpisati volilci, ki predlagajo to kandidatno listo, in pa kandidati. Vsak kandidat podpiše listo z opombo, da izvolitev po tej listi spreje. Za to izjavo napišite izmed podpisancev eno

osebo in nje namestnika, ki naj v imenu podpisancev občuje z županom, ali okrajnim glavarstvom kot pooblaščen zastopnik stranke. Ta oseba bo dobivala potem rešitve glede kandidatne liste in obvestilo, če je treba na to kandidatno listo kaj popraviti. Vsak volilec sme podpisati le eno kandidatno listo (§ 16).

Zadostuje torej, da se popišejo na kandidatno listo samo kandidati. Lahko pa isto popišejo tudi drugi volilci.

Kaj se zgodi, če kandidatne liste niso pravilno sestavljene?

Ako bi n. pr. bilo ime ene in iste osebe označeno na dveh ali več kandidatnih listah različnih strank, ali če bi dve kandidatni listi nosile enako označbo (ime) stranke, ali če bi bila imena, oziroma podpisi nečitljivi, ali če bi bile na kandidatni listi vpisane osebe, ki niso vpisane v volilni imenik, ali take, ki še niso stare 24 let, mora okrajno glavarstvo listo tekom treh dni po vložitvi z navadbo razlogov vrniti v popravilo. Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku. Ta mora takoj sklicati svoje somišljenike in listo popraviti in jo zopet izročiti okraj. glavarstvu. Ako se poziv ne zadosti tekom treh dni, je cela kandidatna lista neveljavna (§ 17).

Kje in kdaj se vložijo kandidatne liste?

Vsaka stranka ali skupina volilcev mora najpozneje v petih dneh po razpoložitvi pravomočnih volilnih imenikov predložiti svoje kandidatne liste političnemu oblastvu (paragraf 15), to je: okrajnemu glavarstvu, ne občinskemu uradu. Ker so pošne razmere v naših krajih skrajno slabe, pa riporočamo, da iz vsake občine zaupnik stranke osebno izroči kandidatno listo okrajnemu glavarstvu. Vsak zaupnik naj zahteva potrdilo, da je kandidatno listo izročil.

Predlagatelji morajo z izvirno kandidatno listo predložiti okrajnemu glavarstvu še po dva prepisa kandidatnih list. Torej skupno tri izvode. Prvi izvod je tisti, na katerega se popišejo predlagatelji, oziroma kandidati. Oba prepisa morata biti pisana tudi na uradnem obrazcu. Napišite se na ta dva izvoda imena kandidatov, njih stan in bivališče, a imena predlagateljev ne smejo biti navedena. Pač pa se na teh dveh prepisih označijo imena predstavnika in namestnika

na listo. — Župan mora razglasiti dan in uro, do katere se smejo vlagati liste kandidatov.

Volilni imeniki bodo kmalu že razgrnjeni.

Volilne imenike, torej one, ki so bili sestavljeni za volitev poslancev v ustavotvorno skupščino, bodo župani ali gerenti takoj, ko bo vlada razglasila razpis volitev, razgrnili v splošni vpogled. Reklamacije tokrat ne bodo dopuščene. (Edino v občinah na meji, kjer je bilo vpisanih v imenik te razmeroma malo volilcev, sme deželna vlada po svojem lastnem prevdariku odrediti, da se občinske volitve izvedejo na podlagi novih imenikov. In tam se bo vršilo tudi novo reklamacijsko postopanje.)

Volilni imeniki bodo razgrnjeni za dobo 8 dni. To mora občinski urad razglasiti na občinski deski. Vsak volilec ima pravico (§ 10), da v uradnem prostoru ob navadnih uradnih urah, najmanj pa od 9. do 12. in v občinah z vsaj 2000 prebivalci tudi še od 15. do 18. ure, prepíše volilni imenik. — Pozivamo naše zaupnike, da si takoj po razgrnitvi imenikov iste takoj natančno prepíšejo. Prepis imenika morate na vsak način imeti v rokah.

Na delo!

Za danes naj zadostujejo ta navodila. Prihodnjic bomo objavili še vse drugo, kar je treba našim pristašem vedeti za občinske volitve. Vse številke „Slovenskega Gospodarja“, koder objavljamo navodila o občinskih volitvah, si dobro shranite, ker nam je nemogoče izdati posebna navodila. Ako komu ni kaj jasno, naj se pismeno obrne za pojasnilo na podpisani naslov.

Sedaj pa povsod na delo! Če bodo zaupniki skrbno vršili svojo dolžnost in bodo vsa predela za sestavo kandidatnih list strogo natančno izvršili, bomo dosegli vspehe. Prirejanje pridno sestanke volilcev in jih podčujte o načinu volitev in o njih veliki važnosti.

Tajništvo Kmetijske zveze v Mariboru, Koroška cesta št. 5.

Prvi zakonodajni predpis dohodninskega in vojnega davka.

Postanec dr. Hohnjec je o nezakonitostih, ki se vršijo pri predpisu dohodnine in vojnega davka, na lin. ministra 12. marca vložil tole interpelacijo:

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus. (Dalje.)

Kapitan je rano vstal in se odpravil na obal. Nož mu je gledal iz zahtazane in zakrpane suknje, pod pazduho je nosil svoj neizogibni daljnogled in klobuk mu je čepel globoko v zatilniku. Sapa mu je zmrzovala v belem paru, ko je stopal proti morju in izno je sopesel, kakor da se vedno ni mogel pozabiti na doktorja Livesey.

Mati je bila v sobi pri očetu, jaz pa sem pokrival mizo za kapitanov zahtrek.

Vrata se odpro in v sobo stopi človek, ki ga še nisem videl nikdar poprej.

Bled je bil in slok, dveh prstov je mu manjkalo na levi roki in nož mu je visel za pasom, pa bojevito prišlec ravno ni izgledal.

Neprestano sem bil na preži za mornarji, eno in dvojnimi in priznati moram, ta-le me je vznemirilo. Ne rekel bi, da je bil mornar. In vendaj ga je obdajalo nekaj, kakor duh sli ne morske vode.

Vprašal sem ga, s čim mu naj potrežem. Zahteval je kozarec ruma. Ako pa sem hotel stopiti ponj, je sedel k mizi in mi pomignil, naj grem malo bližje.

Obstal sem na mestu. „Pojdi bližje, sinko“, mi je rekel, „pojdi sem!“

Stopil sem par korakov k mizi. „Ali je tu-le pokrto za mojega prijatelja Billa?“ je vprašal in po strani pogledal v kapitanov kot.

„Prav dobro!“ je rekel. „Ta kapitan bi utegnil biti moj prijatelj Bill, ne rekel bi dvakrat. Brazgotino ima na licu in zelo zabaven človek je, ta moj Bill, posebno kadar pije. Recimo, to bi bil dokaz, kaj ne? — recimo, da ima tvoj kapitan brazgotino na licu, in recimo tudi, da ima brazgotino na levem licu —? A —? Dobro —! Sij sem vnaprej povedal, da je on! — Ali te doma, moj prijatelj Bill?“

Rekel sem mu, da je odšel na izprehod.

„Kam, sinko? Katere pot je ubral, kam?“

Pokazal sem proti obali, kamor je odšel kapitan, povedal, kdaj da bi se

morebiti utegnil vrniti in mu še odgovoril na par drugih vprašanj.

„Dobro!“ je rekel. „Veseli bode bil moj Bill! Kakor če bi dobil steklenico najboljšega ruma!“

Izraz na njegovem licu mi pri teh besedah nikakor ni ugajal in prepričan sem bil, da se moti, ako je sicer res mislil, kar je rekel. Toda menja ta cela zadeva ni nič brigala in vrhatega je bilo sploh težko reči, kaj da naj storim.

Tujec je slonel pri večnih vratih in prežal krog ogla kakor mačka na miš. Stopil sem na cesto, pa koj me je poklical nazaj in ker se mu je zdelo, da ga nisem nemudoma ubogal, je pa stranovito spacu svoj sulji, bledi obraz, divje zarohnel in mi zapovedal, naj se vrnem — s takim glasom, da sem ves plašen skočil nazaj pod streho. Hitro se je spet pomiril, mi napol prilizano, napol posmehtljivo potrepjal po rami in mi pravil, da sem priden in da me ima prav rad.

„Tuji jaz imam sina“, mi je dejal, „podobni ti je, kakor jajce jajcu, in ponos je mojim starim očem. Ampak, sinko, glavna stvar za otroka je pač pokorščina, pokorščina, sinko! Če bi

bil ti sedajle jadril tja ven za Billom, ne bil bi se več vrnil nazaj, prav gojovo da ne! Bill ni imel navade, da bi bil popustljiv in tisti, ki so se vozarili z njim, tudi niso bili prizanesljivi. Pa glej, tu-le gre moj Bill, s svojim kukalom pod pazduho, Bog ga sprimi, prav gotovo je on! Sla bova nazaj v sobo, sinko, in se skrila za vrata, veš in poskrbela bova Billu za majkeno iznenadenje. Bog ga sprimi, pravim še enkrat!“

Spravil me je nazaj v sobo in me postavil poleg sebe v kot, tako da so naju zakrivala odprta vrata.

Lahko si mislite, kako sem bil vznemirjen in da me je bilo strah, kaj bo sedaj prišlo. Tembolj, ker sem opazil, da je bilo tudi tujca strah. Zbral si je nož za pasom, prijel ga za ročaj in ves čas požiral slino, kot bi ga nekaj v grlu tiščalo.

Končno je priropotal kapitan. Zaloputnil je vrata za seboj, se ni ozrl ne na desno in ne na levo in šel naravnost na svoj prostor.

„Bill!“ je rekel tujec z glasom, ki se mi je zdel prisiljeno pogumen.

(Dalje prih.)

Dohodnina se na Slovenskem Stajerskem in tudi v ostalem delu Slovenije poljedelcem, obrtnikom in delavcem od davčnih oblasti odmerja v taki obliki in višini, da je to popolnoma protivno pravici in veljavnim zakonom določbam. V zvezi s tem je tudi, da se premožnim manj premožnim poljedelcem in obrtnikom na podlagi previsoko odmerjene dohodnine predpiše še višji vojni davek. Nasledek vsega tega je, da bo mnogoteri poljedelec in obrtnik obubožal in se zadolžil. Kmetškemu stanu, ki je doslej z največjim naporom poleg raznih velikih stroškov nosil ogromna davčna bremena, preti nevarnost, da se bo pod težo vseh obilnih plačil zrušil ter bo gospodarsko propadel.

Smatram kot svojo dolžnost, da g. ministru dodatno k temu, kar sem uvedel v prvi svoji interpelaciji o odmerjanju osebno-dohodninskega davka, opozorim še na nekatere značilne nepravilnosti pri predpisovanju vojnega davka in dohodnine.

1. Zakon o dohodnini (os. n.) z dne 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 229 par. 177 do 178 in nasled., določa, da se mora v vsakem okraju sestaviti posebna cenilna komisija za odmero dohodnine, oziroma presojanje došlih napovedi. V to komisijo imajo voliti osebe, ki so po zakonu obvezane plačevati dohodnino, svoje zastopnike, drugi del članov te komisije pa imenuje vlada. Takih komisij sedaj ni nikjer na Slovenskem Stajerskem, dasiravno jih zakon predpisuje in ni prav nobenega vzroka, da se jih ne bi moglo sestaviti ali voliti. Ker so torej po krivdi davčne oblasti, oziroma vlade same, ukinjene te komisije, smatram, da je način, kakor se sedaj predpisuje dohodnina in vojni davek, popolnoma nezakonit.

2. Kako pa se torej sedaj pri nas predpisuje dohodnina, oziroma vojni davek? Nekateri, posebno izobražene osebe sestavijo same na podlagi svojih knjig in zapiskov o dohodkih in izdatkih. Mnogo pa je takih, ki tega ne vedo, ker niso večše sestavljanja davčnih napovedi. Kaj se zgodi? Uradniki davčnih oblasti ne verjamejo na tistemu, ki je sam napravil pisarno napoved in ne tistemu, ki je ustmeno na davčni oblasti napovedal svoj dohodek in izdatke. Referenti, ki predpisujejo te davke, se poslužujejo za poročevalce ali zaupnike oseb, ki niti daleko nimajo pojma o gospodarskih razmerah poljedelcev in obrtnikov. Ponajveč so zaupniki davčnih oblasti orožniki in člani finančne straže.

Tako se zgodi, da ima davčna oblast o posamezniku poročilo, da je pričel n. pr. v svojem vinogradu 30 hl vina, a faktično ga je pridelal samo 18 hl. Dotični zaupnik poroča, da je poljedelec prodal vino po 24 K liter, prodal pa ga je res samo po 18 K liter. To so velike razlike. In dasiravno doprinese poljedelec dokaza za to svojo krivico, vendar davčna oblast veruje edinole svojemu zaupniku. Od tod izvira velika nezadovoljnost davčnih obvezancev napram davčni oblasti.

Drugi slučaj: Poljedelec proda svoje stare za delo nerabne vole ter dobi za nje 24.000 K (1600 kg po 15 K). Nakupiti pa si mora mlajše. Te pa mora dražje plačati. Stanejo ga 16.700 K (1100 kg po 17 K). Pravilno, po zakonu, bi smel referent šteti med dohodke samo 5300 K, to je, kar je kmet več dobil za prodane vole, kakor je dal za kupljene. A to se ne zgodi! Davčna oblast vštete med dohodke celo svoto 24.000 K, cele svote K 18.700 pa noče všteti med izdatke, ampak samo en del. Takih slučajev nezakonitega predpisovanja dohodnine je na stotine in tisoče. To pa vse samo radi tega, ker davčna oblast noče odrediti sestave cenilnih komisij.

3. Davčne oblasti tiste osebe, katere same ne priznajo svojih dohodkov in izdatkov, to je, ki ne pošljejo svojih napovedi v določenem roku, enostavno kontumacirajo in jim predpišejo dohodnino in vojni davek, kakor se jim zljubi. Zgodi se neseštokrat, da mora marsikateri siromašni poljedelec plačati dohodnino od dohodkov iz vinograda, dasiravno vinograda večinoma. Marsikje so namreč opustili vinograde, a to še v zemljiškem katastru, kateri tudi služi davčnim oblastem kot

podlaga za odmero dohodnine, ni za bilježeno.

4. Davčna oblast je ukinila v Sloveniji tudi vse deželne prizivne komisije, kakor jih določa zakon o dohodnini z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 229. oziroma osebna davčna novela z dne 23. jan. 1914, drž. zak. št. 13. Tudi v te komisije imajo pravico davkoplačevalci voliti svoje zastopnike. Vsled tega ukinjenja je sedanj način predpisovanja dohodnine in vojnega davka, ki je z njo v zvezi, popolnoma protizakonit.

Vprašam gospođa finančnega ministra:

1. Ali je voljan tem protizakonitostim in nepravilnostim, ki potekajo iz samovoljnosti davčnih oblasti, napraviti konec ter takoj odrediti revizijo zadnjega predpisa osebne dohodninskega davka, ki se nanaša ne samo na letošnje, marveč še tudi na prejšnja leta?

2. Ali je voljan odrediti, da se takoj sestavijo in pokličejo na poslovanje po vsej Sloveniji cenilne ter prizivne komisije kot posvetovalni in kontrolni organ davčnih oblasti pri odmerjanju osebne dohodnine in vojnega davka?

Politični ogled.

Kraljevina SHS. V ustavnem odboru v Beogradu so že enkrat prereševali vse člene ustave. Sedaj so začeli nekatere člene na novo preimjevat in je rok za delovanje ustavnega odbora podaljšan do 5. aprila. Pašiču se je posrečilo, da je pridobil za vstop v vlado muslimane. Da so se muslimani odzvali Pašičevemu vabilu, jim je morala vlada zagotoviti, da bo pri izvršitvi agrarne reforme nad urškim veleposestvi v Bosni Turkom mastno plačala odvzeto veleposest. Muslimani bodo dobili dvoje ministrstev, ali šumarstvo, ali trgovino in verstvo. Klub zemljooradnikov se je razbil, usliši samostojneži so izstopili iz kluba, bodo osnovali novega in šli v vlado. Samostojni minister poljedelstva bo mesar Pucej.

Italija. V Rimu se govori, da bo podala sedanja italijanska vlada ostavko, bo razpuščen parlament in razpisane volitve.

Avstrija je poslala v London svojega zveznega kanclerja Mayera, da bo beračil tamkaj pri zaveznikih za pomoč Avstriji.

Nemčija. Nemci so se branili v Londonu, da bi plačali ogromni milijarde vojne odškodnine ententi. Vsled te nemške nepokorščine so začeli ententne četa zasedati nemška mesta in se govori, da bo zaseden tudi Berlin. Polom vojaške zasedbe hoče ententa prisiliti Nemce, da izpolnijo mirovne pogoje, katere so jim narekovali zavezniki svoj čas v Parizu.

V Rusiji se je razširila protiboljševiška vstaja, ki je postala ponekod rdečim mogočnikom že opasna. Položaj boljševikov je v nevarnosti tudi radi tega, ker se jim je razbila nada o svetovni revoluciji. Kronstadt, glavno gnezdo protiboljševiških vstajev, je uspešno odbijal doslej vse proti njemu naperjene napade boljševikov. Tudi sovjetska Ukrajina se upira boljševikom in je mesto Harkov v nevarnosti. Večji in srčiti boji se vrše pri Narvi ob obeh bregovih reke Njeve. Listi poročajo iz Kodanje, da se širi protiboljševiška vsaja tudi med ruskim kmetiskim ljudstvom. Kronstadtška posadka šteje z avsem 30 do 40.000 vzorno discipliniranih mož in razpolagajo vstaji z veliko množino municije.

Protestni snodi.

Protestni shodi zoper protiverške nakane protikršćanskih strank se vršijo po tem le redu: V ptujskem okrajnem glavarstvu: Dne 19. marca 1921: v Ormožu ob 8. uri zjutraj; pri Sv. Tomažu ob 3. uri popoldne; pri Sv. Trojici v Hal. ob 8. uri zjutraj; v Leskovec ob 11. uri popoldne. V Cirkovec ob 8. uri popoldne. Dne 20. marca 1921 pri Vel. Nedelji ob 8. uri zjutraj; v Središču ob 8. uri popoldne; pri Sv. Vidu nize Ptuja ob 8. uri zjutraj; v Smarjeti nize Ptuja ob 8. uri popoldne. V mariborskem okrajnem glavarstvu: Dne 19.

marca 1921: v St. Lenartu v Slov. gor. ob 8. uri zjutraj; v Slov. Bistrici ob 12. uri popoldne. Dne 20. marca 1921: pri Sv. Benediktu ob 8. uri popoldne; pri Sv. Lovreacu na Poh. ob 8. uri popoldne. V Ljutomerškem okrajnem glavarstvu: Dne 19. marca 1921 v Križevcih ob 8. uri zjutraj; pri Mali Nedelji ob 3. uri popoldne. Dne 20. marca 1921 v Ljutomeru ob 8. uri zjutraj. V slovenjegraškem okrajnem glavarstvu: Dne 19. marca 1921 v Rionici na Poh. ob 8. uri zjutraj.

Protestni snodi proti kulturno-bojnim nakanam vlade se vršijo po celjskem okrožju: Dne 19. marca (na Jožefovo): Prihova po i. sv. opravilu, Konjice popoldne ob treh, Kozje po i. sv. opravilu, govori poslanec Krajnc, Podsreda popoldne ob treh, govori poslanec Krajnc, Braslovče po prvem sv. opravilu, Petrovče popoldne ob 3. uri. Dne 20. marca (nedelja): Loče po prvem sv. opravilu, Sv. Jernej pri Ločah, popoldne ob treh, Rajhenburg po prvem sv. opravilu, govori poslanec Krajnc, Sevnica popoldne ob treh, Tebarje po prvem sv. opravilu, Trbovlje popoldne ob treh.

Shod v St. Ilju je bil krasna manifestacija za načela in zahteve Kmetijske zveze, odnosno Slov. ljudske stranke. Zbrali so se naši stari in mladi boritelji, pa tudi nekaj žen, ter napolnili dvorano Slov. doma. Na shodu so govorili prof. Veseljak, domači župnik E. Vračko in predsednik shoda Thaler. Soglasno in s povdankom so bile sprejete resolucije za popolno samoupravo, proti kulturno-bojnim nakanam naših nasprotnikov, osobito glede šolske vzgoje in svobode Cerkev, dalje protinameravani omejitvi svobode tiska in proti krivični osebni dohodnini in carini. Soglasno se je tudi odobril v teh zahtevah nastop stranke in njenih poslancev. St. Ilj je zopet jasno in odločno pokazal, da ni le naroden, temveč tudi zvest krščanski vzor.

Protestna zborovanja zoper kulturno-bojne nakane so se v nedeljo 13. t. m. vršila v sledečih krajih: 1. Oslušovci pri Veliki Nedelji. Predsedoval je naš odlični pristaž g. T. Korpar. Govorila sta posestniški sin Anton Gojčič in urednik Golob. Udeležba je bila lepa. 2. Smartin in Vurberg ter Dogošah. Na vseh treh shodih je govoril urednik Zebol. Posebno lep je bil shod pri Maherju v Dogošah. 3. Ptuj in Dornova. Na treh shodih, ki so se vršili v Ptuj in v Dornovi, je govoril narodni poslanec dr. Josip Hohnjec in je bila udeležba naravnost sijajna. 4. Slivica pri Mariboru. Na zborovanju, ki se je vršilo v društvenem domu, je govoril profesor dr. Capuder iz Maribora. Udeležba je bila istotako števila. Na vseh shodih so bile sprejete resolucije proti nakanam osrednje vlade.

Tedenske novice.

Sestavite in pripravite kandidatne liste za občinske volitve. Listi poročajo, da bodo občinske volitve že koncem aprila 1921. V članku „Občinske volitve“ opisujemo najvažnejše podrobnosti glede teh volitev. Ta članek naj smatrajo naši zaupniki kot navodilo za volitve. Zaupniki! Sedaj pa takoj na delo! Sestavljajte po občinah po deželi kandidatne liste za volitve v občino. Kjer se nahaja do 500 prebivalcev, je potrebno 10 odbornikov in 10 namestnikov; občina, ki šteje do 2000 prebivalcev pa rabi 16 odbornikov in 16 namestnikov. Sestavite te liste iz somišljenikov, ki so pri volitvah v konstituanto volili in so že 24 let stari. Pošljite takoj kandidatno listo in imeni obeh zaupnikov, ki bosta na dan volitev čuvala volilno škrinjico na Tajništvo kmetijske zveze, Maribor, Cirilova tiskarna.

Delo naših poslancev. Narodni poslanec g. Vladimir Pušenjak je posredoval pri različnih ministrstvih v važnih zadevah. Pri ministrstvu za agrarno reformo se je pritožil radi neuljudnega postopanja uradnikov pri nadzorstvu veleposestva v Dolni Lešavi, kjer ljudstvo ne dobi drv iz grajšćinskih gozdov. Pri glavni direkciji carine je posredoval radi izvozne in uvozne carine. Odslej se ne bo dovolilo oprošćenja od carin za

uvoz zvonov, ker je potrebno, da seditimo lastne zvonarsko industrijo. Splavarji gornjegrajskega okraja so imeli do lauskega leta pravico, da so na povratku imeli ugodnost polovične voznine na železnicah. Ker uživajo splavarji to pravico že 20 let, je poslanec Pušenjak tozadevno posredoval pri ministru za promet.

Regulacija Drave. Poslanec dr. Hohnjec se je obrnil na okrajno glavarstvo v Ptuj u vprašanju, ali in zakaj so ustavljena regulacijska dela na Dravi. Dobil je odgovor, da dela v celoti niso ustavljena, da se nadaljujejo, pa zavoljo premale svote denarja, ki je za to svrhu na razpolago, samo na nekaterih mestih. Poprave se izvršujejo samo na tistih mestih, kjer je škoda in trenutna nevarnost, ki jo povzroča Drava, največja, kakor zdej na nekaterih točkah pri Sv. Marku. Poslanec dr. Hohnjec se je v tej zadevi obrnil na pristojna mesta v Ljubljani in Beogradu ter zahteval, da se regulacija Drave ne sme več vršiti po sedanjem načinu krajevnih krparij, marveč po enotnem in celotnem načrtu v veliko večji in izdatneši izmeri ter z večjo brzino. Dolžnost države je, da dovoli zato potrebni kredit.

666 dinarjev davščine na eno osebo. Vse državne oblasti so vposla le finančnemu ministrstvu svoje proračunske predloge za prihodnje proračunsko leto. Iz teh pa je razvidno, da so zahteve silno narasle. V prošlem letu je znašal državni proračun 4 milijarde dinarjev, letos pa znaša 8 milijard, kar bo imelo za posledico, da odpade na vsakega državljan (žene in mladina vsleta) letno 666 dinarjev ali 2664 kron davka. Največje svote zahteva minister za vojno in mornarico, na drugem mestu stojata ministra za promet in gradbo.

Dr. Vošnjak in koritarstvo. Iz Beograda javljajo: V sobotni seji ustavnega odbora se je pokazalo, da pride v zemljooradniškem klubu do gotovega razkola. Dr. Vošnjak in Mihajlo Avramović sta nastopila kot odločna nasprotnika. Avramović je v svojem govoru pobijal namero vlade, ki hoče v ustavi določiti mesta ministrskih podtajnikov, dr. Vošnjak pa je branil to določbo z večjo vneto nego sem Laza Markovič. Torej: pametni zastopnik srbskih kmetov je zavrnal ustanovitve novih korit, a slovenski „kmet“ — dr. Vošnjak pa je zagovarjal protiljudsko nakano demokratičnih ministrov! Samostojni kmetje so lahko veselili, ko jih dr. Vošnjak v ustavnem odboru tako „vneto“ zastopa. Upamo, da bodo občinske volitve dale njegovi dehtarski politiki pošteno breco. Kmetje, sodite sami!

Razdor med zemljooradniki. Po najnovjših beograjskih poročilih je izstopil dr. Vošnjak s slovenskimi člani, enim Bosancem in enim Srbom iz zemljooradniškega kluba in bodo ustanovili novi klub. S tem se je zgodilo, kar smo nestrpnje pričakovali. Samostojneži bodo korakali v vlado, ministrstvo za vere bo baje dobil dr. Vošnjak, za poljedelskega ministra pa namerava kandidirati sam Pucej. Ker so se srbski zemljooradniki (kmetje) dosledno borili proti demokratični vladi, in njeni protiljudski politiki, so se slovenski samostojneži zapustili za svoje lakomnosti po ministrskih koritih. Pričakovati je, da bodo srbski zemljooradniki (28 poslancev) stopili v opozicijo. Slovenski kmetje naj se zapustijo to nesramno izdajstvo samostojnih petolizcev belgrajskih demokratskih „kmetjskih“ poslancev in s „kmetjsko“ stranko, ki je zapustila svoje kmetjsko stališče samo za to, da bi podrla izvoznarsko politiko demokratskih bankirjev, bo treba ob priliki občinskih volitev temeljito obračunati!

Zakaj so volili s Samostojno? Odlični kmetjski mož iz ptujskega okraja poroča tajništvo Kmetijske zveze: Pri zadnjih volitvah je glasovala večina cela župnija razum dveh vasi za našo Kmetjsko zvezo ali Ljudsko stranko. Vzrok, da so nekateri glasovali s Samostojno „kmetijsko“ stranko, je v glavnem nezavednost in pa imela „samostojna“ ter ker je pač bila nova stranka. Ljudje so mislili, da jim bodo kar pečena piščeta trčala v usta, ali bodo volili kandidate Samostojne, ali socijaldemokratske stranke. A teh pečenih piškotkov ne bo bito iz Beograda.